

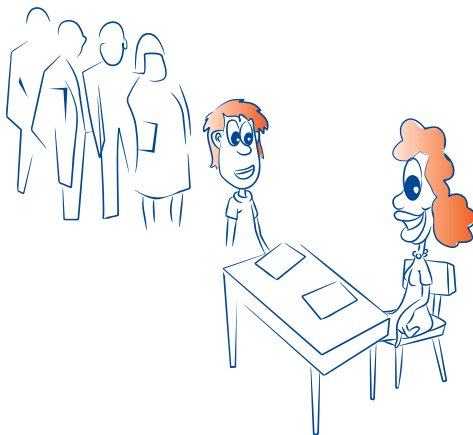
การทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน

รายการประเภทนี้เป็นการทำรายการที่กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทอาจมีส่วนได้เสีย ในรายการดังกล่าว บริษัทควรปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกราย อย่างเท่าเทียมกัน มีกระบวนการอนุมัติที่โปร่งใส และได้ คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นโดยรวม มิใช่ประโยชน์ ตกอยู่แก่กรรมการ ผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่กลุ่มใด กลุ่มหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นหากมีการขออนุมัติการทำรายการ ลักษณะดังกล่าว ผู้ถือหุ้นควรได้พิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ ในประเด็นต่างๆ เช่น

1. รายการดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อบริษัทอย่างไร
2. ราคาและเงื่อนไขที่เสนอนั้นเป็นราคาหรือเงื่อนไข ที่บริษัทได้ประโยชน์เท่ากับหรือดีกว่าการทำรายการกับบุคคล ภายนอกหรือไม่
3. ได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากคณะกรรมการ ตรวจสอบหรือไม่ และความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ
4. ความเห็นของที่ปรึกษาทางการเงิน

3. เตรียมเอกสารหลักฐานที่ต้องใช้แสดงตัวในการเข้าร่วมประชุมให้พร้อมก่อนวันประชุม

ผู้ถือหุ้นควรศึกษาว่าบริษัทได้กำหนดให้ผู้ถือหุ้นต้องนำเอกสารใดบ้างไปแสดงตัวเพื่อเข้าประชุม เช่น บัตรประชาชนหรือหนังสือเดินทาง และในกรณีที่ผู้ถือหุ้นต้องการมอบฉันทะให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมแทน ผู้ถือหุ้นต้องมอบฉันทะโดยลงลายมือชื่อของผู้มอบฉันทะและผู้รับมอบฉันทะในหนังสือมอบฉันทะที่บริษัทแนบมาด้วย

4. ลงทะเบียนก่อนการประชุมพอสสมควร

ผู้ถือหุ้นควรไปถึงสถานที่ประชุมก่อนเริ่มการประชุมพอสสมควร เพื่อจะได้ลงทะเบียนแสดงตัวได้ทันและสามารถเข้าร่วมประชุมได้ตั้งแต่วาระแรก

5. ชักถามคณะกรรมการอย่างมีเหตุผล

ในการประชุมผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นควรซักถามประเด็นต่าง ๆ ที่สงสัย ช้องใจ จากคณะกรรมการอย่างมีเหตุผล ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ตรงประเด็น ปฏิบัติตามกรอบกติกาในการประชุม และควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นอื่นได้มีโอกาสซักถามบ้าง

6. ใช้ดุลยพินิจของตนเองในการออกเสียงลงคะแนน

ผู้ถือหุ้นควรศึกษาสิทธิในการลงคะแนนเสียงของผู้ถือหุ้นแต่ละประเภท วิธีการลงคะแนนเสียง มติที่ต้องใช้ในแต่ละวาระ โดยปกติในการออกเสียงลงคะแนน หนึ่งหุ้นสามัญเท่ากับหนึ่งเสียง อย่างไรก็ตาม หากเป็นผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิอาจมีสิทธิในการออกเสียงแตกต่างจากหุ้นสามัญ ดังนั้นผู้ถือหุ้นจึงควรทราบถึงสิทธิในการออกเสียงดังกล่าวด้วย

เมื่อทราบถึงสิทธิของตนในการลงคะแนนเสียงแล้ว **ผู้ถือหุ้นควรใช้ดุลยพินิจออกเสียงลงคะแนนตามที่ตนเห็นสมควรอย่างเต็มที่ ไม่ควรลงคะแนนเสียงตามผู้อื่น ถึงแม้จะรู้แน่ชัดว่าตนเองอาจเป็นเสียงส่วนน้อยและไม่สามารถชนะเสียงส่วนใหญ่ได้ก็ตาม** อย่างไรก็ตาม ไม่ควรจะยับยั้งการกระทำของบริษัทโดยไม่มีเหตุผล แต่ควรระลึกไว้ว่าเสียงทุกเสียงของผู้ถือหุ้นมีความหมายในการกำหนดทิศทางและอนาคตของบริษัท ซึ่งในท้ายที่สุดย่อมหมายถึงผลประโยชน์ต่อตัวผู้ถือหุ้นเองที่จะกลับมาในรูปของเงินปันผลและผลกำไรนั่นเอง

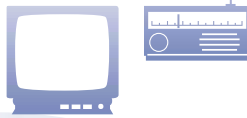
7. หมั่นติดตามข่าวสาร สถานการณ์ และข้อมูลบริษัทที่ลงทุนอยู่เสมอ

เมื่อเข้ามาเป็นผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้น ต่างมุ่งหวังที่จะลงทุนในบริษัทที่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง บางรายอาจมุ่งหวังที่จะได้รับกำไรจากการขายหลักทรัพย์ บางรายอาจมุ่งหวังที่จะได้รับเงินปันผล ดังนั้นจึงควรหมั่นติดตามการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ ทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุน และให้เวลาพอสมควรกับการศึกษาข้อมูล

ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ภาวะเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ เช่น ภาวะอัตราดอกเบี้ย นโยบายการเงิน การคลัง และนโยบายเศรษฐกิจอื่น ๆ ภาวะการเมือง ภาวะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ที่ตนลงทุน เช่น วัฏจักรของธุรกิจ ภาวะการแข่งขัน นอกจากนี้แล้วผู้ถือหุ้นควรศึกษาข้อมูลและความเคลื่อนไหวของบริษัทที่ตนลงทุน เพื่อประกอบการตัดสินใจซื้อหรือขาย อย่างน้อยที่สุดก็ควรทราบว่ามีบริษัทที่ตนลงทุนอยู่นั้นประกอบธุรกิจอะไร ผู้ถือหุ้นและผู้บริหารประกอบด้วยกลุ่มใดบ้าง มีผลประกอบการและฐานะการเงินเป็นอย่างไร

แหล่งข้อมูลที่ผู้ถือหุ้นสามารถใช้ในการศึกษาและตัดสินใจลงทุนมีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น หนังสือชี้ชวนรายงานประจำปี ข่าวแจ้งเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท บทวิเคราะห์หุ้นของบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ผู้ลงทุนอาจเข้าถึงได้ด้วยระบบอินเทอร์เน็ตทาง **Website** ของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ที่ <http://www.sec.or.th> หรือทาง **Website** ของตลาดหลักทรัพย์ที่ <http://www.set.or.th> หรือจากนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ (**Broker**) ซึ่งอาจมีบริการบทวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักทรัพย์แต่ละหลักทรัพย์ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและภาวะเศรษฐกิจ หรือจากสื่อหนังสือพิมพ์ วารสาร โทรทัศน์ และวิทยุ เป็นต้น

8. เรียกร้องสิทธิในกรณีที่มีสิทธิต่างๆ ถูกละเมิด

ในกรณีที่สิทธิต่างๆ ของผู้ถือหุ้นถูกละเมิด ผู้ถือหุ้นควรเรียกร้องสิทธิโดยร้องเรียนต่อคณะกรรมการบริษัท และ/หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ถึงประเด็นปัญหาดังกล่าว

9. รวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิของตน

ผู้ถือหุ้นควรรวมตัวกันในกรณีที่สงสัยหรือทราบแน่ ว่าเป็นบริษัทหรือกรรมการบริษัทมีการกระทำที่ไม่เป็นธรรม แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลาย หรือทำให้บริษัทได้รับความเสียหาย เพื่อเรียกร้องให้มีการตรวจสอบการกระทำดังกล่าว หรือฟ้อง ร้องกรรมการบริษัท อันจะเป็นการรักษาไว้ซึ่งสิทธิของตน ซึ่งอาจทำได้หลายประการ เช่น

1. ขอให้คณะกรรมการบริษัทจัดประชุมผู้ถือหุ้น โดย ผู้ถือหุ้นรวมตัวเข้าชื่อกันให้ได้จำนวนหุ้นตามกฎหมาย หรือ รวมตัวกันให้ได้ผู้ถือจำนวนหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด ทำหนังสือขอให้คณะกรรมการบริษัทเรียกประชุมวิสามัญ ผู้ถือหุ้น โดยระบุเหตุผลในการขอให้เรียกประชุมให้ชัดเจน ซึ่งตามกฎหมายมหาชน เมื่อคณะกรรมการได้รับหนังสือ ดังกล่าวจากผู้ถือหุ้น คณะกรรมการมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ จัดให้มีการประชุมภายใน 1 เดือน โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ปัจจุบันกฎหมายมหาชนกำหนดว่าผู้ถือหุ้นจะต้องมีหุ้น นับรวมกันไม่น้อยกว่า 1/5 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้ว ทั้งหมด หรือไม่กี่จะต้องมีผู้ถือหุ้นรวมตัวกันไม่น้อยกว่า 25 คน โดยมีหุ้นนับรวมกันไม่น้อยกว่า 1/10 ของจำนวนหุ้นที่ จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด)

2. ฟ้องร้องกรรมการบริษัท โดยผู้ถือหุ้นรวบรวม จำนวนหุ้นให้ได้จำนวนหนึ่งเพื่อฟ้องร้องกรรมการบริษัท เมื่อพบว่า

- กรรมการกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการจน เป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหายและบริษัทไม่ได้เรียก ค่าสินไหมทดแทนจากกรรมการ ผู้ถือหุ้นมีสิทธิที่จะนำคดีขึ้น ฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนแทนบริษัทได้

- กรรมการกระทำการหรือละเว้นการกระทำอันอาจ เป็นเหตุให้บริษัทเสียหาย ผู้ถือหุ้นมีสิทธิขอให้ศาลสั่งระงับ การกระทำการดังกล่าวได้ หรือขอให้ศาลสั่งให้กรรมการ คนนั้นออกจากตำแหน่งก็ได้

(ปัจจุบันกฎหมายมหาชนกำหนดว่าผู้ถือหุ้นจะต้องรวบรวม จำนวนหุ้นให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้ว ทั้งหมด)

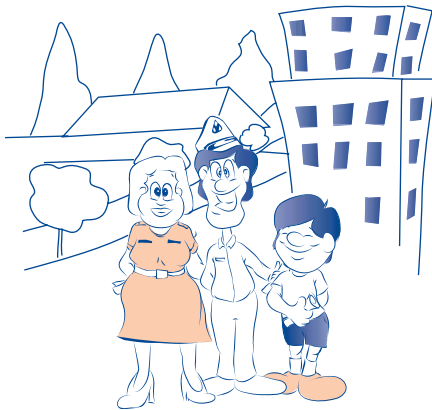
3. ร้องขอตรวจสอบกิจการของบริษัท ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นมีข้อสงสัยว่าบริษัทอาจมีการกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้น เช่น ทุจริต กระทำผิดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งบริษัท ผ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง รายงานข้อมูลที่เป็นเท็จ เอาเปรียบผู้ถือหุ้นส่วนน้อย หรือบริหารงานอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นมีสิทธิที่จะร้องขอต่อนายทะเบียนที่กระทรวงพาณิชย์ เพื่อให้นายทะเบียนแต่งตั้งผู้ตรวจสอบพิจารณาตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของบริษัท รวมทั้งตรวจสอบการบริหารงานของคณะกรรมการได้

(ปัจจุบันกฎหมายมหาชนกำหนดว่า ผู้ถือหุ้นต้องถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่า 1/5 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดหรือมีจำนวนผู้ถือหุ้นรวมตัวกันไม่น้อยกว่า 1/3 ของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด)

4. เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนบริษัท ในกรณีที่พบว่ากรรมการบริษัทมิได้แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นรับทราบถึงการประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของบริษัท และบริษัทไม่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีที่บริษัทได้รับความเสียหายจากเหตุดังกล่าว ผู้ถือหุ้นควรรวมตัวกันเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องแทนบริษัท

(ปัจจุบันกฎหมายมหาชนกำหนดว่า จะต้องรวบรวมจำนวนหุ้นให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด)

ข. แนวปฏิบัติที่ดีเพิ่มเติม

ผู้ถือหุ้นรายย่อย

ในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของผู้ถือหุ้นรายย่อย อาจมีประเด็นปัญหาการถือหุ้นไม่มากพอ หรือไม่ สามารถรวมตัวกันได้ ผู้ถือหุ้นรายย่อยอาจดำเนินการผ่าน**สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย**¹ ซึ่งทำหน้าที่เป็นองค์กรผู้ถือหุ้นรายย่อย โดยเป็นแกนนำในการปกป้องสิทธิของผู้ถือหุ้นรายย่อย ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกให้ผู้ลงทุนสามารถร่วมกันปกป้องและคุ้มครองตนเองได้และเป็นกลไกสำคัญที่จะสนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดี องค์กรนี้จะช่วยรวบรวมเสียงของผู้ถือหุ้นรายย่อยให้มากพอที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของกิจการที่ต้นนำเงินไปลงทุน นอกจากนี้ ยังช่วยให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ และติดตามการดำเนินงานของกิจการที่ผู้ลงทุนเป็นเจ้าของอีกด้วย

¹สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย

33/44 ชั้น 10 อาคารวอลล์สตรีททาวเวอร์ ถนนสุรวงศ์ แขวงสุรวงศ์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500 โทร. (662) 237-1992-3 โทรสาร (662) 237-1994
www.thaiinvestors.com

ผู้ถือหุ้นสถาบัน

ผู้ถือหุ้นที่เป็นสถาบันซึ่งทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น เช่น กองทุนรวมต่างๆ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ควรพิจารณาตัดสินใจลงคะแนนเสียงอย่างมีเหตุผล เป็นกลาง ไม่เข้าข้างบริษัทโดยไม่มีเหตุผลสมควร ทั้งนี้ควรพิจารณาวัตถุประสงค์และเป้าหมายการลงทุนของผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของเงินที่แท้จริงเป็นสำคัญ และควรประกาศให้ทราบถึงนโยบายในการออกเสียงลงคะแนนของตนด้วย

ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจควบคุมบริษัท

ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้ที่มีอำนาจควบคุมบริษัท ครอบคลุมทั้งในกรณีที่ เป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ อันรวมถึงบุคคลในรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลบริษัทนั้น ๆ

ผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมบริษัท ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ไม่ควรใช้อำนาจเบ็ดเสร็จในการดำเนินการเรื่องนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท แต่ควรพิจารณาดำเนินการโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาที่โปร่งใสและยุติธรรม

2. ไม่ควรกระทำการใดๆ ที่อาจทำให้กรรมการและผู้บริหารงานที่บริหารงานโดยสุจริตบนพื้นฐานของความเป็นมืออาชีพ ขาดความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ทั้งนี้ในกรณีของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ควรกำหนดนโยบายการถือหุ้นในบริษัทที่ชัดเจนและเปิดเผยให้ผู้ลงทุนทราบโดยทั่วกัน โดยเฉพาะเรื่องการไม่เข้าแทรกแซงการดำเนินธุรกิจของบริษัทเพื่อสนองนโยบายรัฐ

3. ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในฐานะฝ่ายบริหารควรบริหารกิจการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้นอื่นโดยรวม กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมและมีส่วนร่วมในการบริหารควรตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของบริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวม ไม่ใช่คำนึงเพียงผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

4. ควรปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต ไม่ควรแสวงหาประโยชน์อันมิชอบจากหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

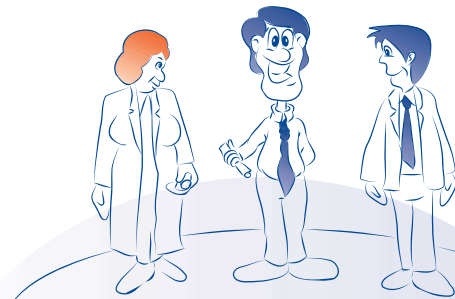
5. ควรหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และในกรณีที่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เกิดขึ้น ควรตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นโดยรวม ไม่เอาเปรียบผู้ถือหุ้นรายอื่น ผู้ถือหุ้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารบริษัทไม่ควรเอาเปรียบผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมบริหาร ไม่ควรใช้ออกาสจากการเป็นผู้บริหารแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ดังนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือการทำรายการที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

แต่หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ก็ควรที่จะพิจารณาอย่างรอบคอบว่ารายการที่จะทำนั้นเป็นรายการที่สมเหตุสมผล เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท เสมือนหนึ่งการทำรายการกับบุคคลภายนอก (Arm's Length Basis) และการทำรายการนั้นได้ผ่านกระบวนการพิจารณาที่โปร่งใส ผู้ที่มีส่วนได้เสียไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

6. ไม่ควรใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน (Insider Information) ที่ได้รับทราบเพื่อซื้อหรือขายหลักทรัพย์ของตนเอง หรือบอกกล่าวหรือเปิดเผยเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ เพราะเป็นการเอาเปรียบต่อผู้อื่นซึ่งไม่ทราบข้อมูลที่มีสาระสำคัญอันอาจทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ แต่ยังมีได้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือเผยแพร่ผ่านระบบของตลาดหลักทรัพย์

7. ควรพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งกรรมการโดยพิจารณาถึงความเหมาะสมขององค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการโดยรวม

8. ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในฐานะกรรมการหรือฝ่ายบริหารควรจัดหาผู้บริหารที่มีความสามารถ เหมาะสมกับสภาพธุรกิจ และให้อำนาจอย่างเพียงพอในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้ให้การสนับสนุน

คณะที่ปรึกษา ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. นายหิรัญ รดีศรี ประธานที่ปรึกษา
2. นายโกวิทย์ โปษยานนท์
3. นายสิงห์ ตังทัดสวัสดิ์
4. นายยุทธ วรรณธรร

คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวปฏิบัติที่ดีของบริษัทจดทะเบียน
ในคณะกรรมการบริษัทมหาชน

1. นายอาชวี เตาลานนท์ ประธานอนุกรรมการ
2. นางวรัชญา ศรีมาจันทร์
3. นายมัชฌิมา กุญชร ณ อยุธยา
4. นายสุวิทย์ ธนียวัน
5. นายฉัตรชัย บุญรัตน์
6. นายวิสันต์ กรัณฑรัตน์
7. นายดุสิต นนทะนาคร
8. นางภัทรียา เบญจพลชัย

ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

62 ถนนรัชดาภิเษก คลองเตย กรุงเทพฯ 10110

โทร. 02-229-2604-7 โทรสาร 02-359-1008-11

<http://www.set.or.th> E-mail: cgcenter@set.or.th